

neden anadilde eğitim?

Ozan İKE
Yüzüncü Yıl Üniversitesi

Ulusların kendi anadillerinde eğitim almaları, eğitim dillerini tayin etme hakkı; kültürel mirasları olan dillerini korumaktan öte bilimsel olarak da kanıtlanmış olan, bireylerin başarı veya başarısızlıklarında büyük bir rol oynamaktadır.

Ülkemizde ilköğretime başlayana kadar tek bir Türkçe kelime bilmeyen birçok çocuk var. Yalnızca anadilinde konuşabilen ve en önemlisi anadilinde düşünebilen bu bireylerin vatandaşı oldukları ülkenin en temel görevi olan eğitim haklarını, henüz bilmedikleri ülkenin egemen diliyle almaları, egemen dille düşünmeye zorlanmaları bu çocukların başarılı olma ihtimallerini çok büyük bir oranda düşürüyor. Zaten eğitim sisteminden kaynaklı düşünememe yetisi bu bireylere bir de anadil yönünden darbe etmekte.

Anadilde eğitim talebinin bir diğer haklı gerekçesi ise; ulusların kültürel mirası olan dillerini kuşaktan kuşağa aktarabilme, dillerini yaşatabilme haklarından gelmektedir. Bir dil iletişim aracı olmaktan çok daha öte bir kültürün gizlendiği, biriktirildiği sandıktır. Öyle kelimeler vardır ki anlamı sadece o dile mahsustur, çevirisi yapılamaz. Öyle duygular vardır ki başka kelimelerle anlatılamaz. Bir kültürün en önemli unsurlarıdır masalları, mizahı, destanları ve bu unsurları en iyi anlatan o dilin kendisidir. Çünkü o dille düşünölmüştür... UNESCO tarafından kültürel miras olarak kabul edilen dil olgusu bu bahsettiğim nedenlerden dolayı bir ulus için çok önemlidir. Anadilin daha doğrusu bir dilin uluslar için ne anlam ifade ettiğine az çok değindikten sonra ülkemizde hala büyük bir korku uyandıran bu söylemden aslında korkulmaması gerektiğine değinelim.

Dünyada egemen güçler de dahil olmak üzere çoğu ülkede resmi dil olgusu tek dil yerine birden fazla dili kapsamakta. Birçok ülkede çok sayıda halk anadili ile eğitim alıyor. Devletler, ülkesinde yaşayan diğer ırktan insanların da anadilde eğitim haklarını gözetiyor. Bunda artık yok olmaya yüz tutmuş ulus devlet kavramının da çok büyük bir payı var muhakkak.

Ne yazık ki ülkemizde yıllarca diğer etnik kökenlerin, bu ülkenin asli unsuru oldukları yok sayıldı ve hala da yok sayılmakta. Ülkemizde yıllarca, resmi dil olan Türkçeden başka dil ile konuşmanın yasaklanması büyük bir etken olarak görölse de, egemen dil ile eğitim almak diğer dillerin asimilasyonuna çok daha büyük bir yol açmıştır. Belki süreç 1990'lı yıllara göre daha yumuşak bir hal aldı fakat bu inkârcı politika hala kendini devam ettirmekte. Örnek vermek gerekirse, zaten en doğal hakkı olan anadilini yaşatmak için kursa gitmek zorunda bırakılmış bu insanlar, anadilini yaşatmayı istediği için fişlenmiş, bu sayede yıldırılmaya çalışılmıştır, ayrıca katılımı yüksek olan birçok kurs ise çok saçma sebeplerden kapatılmıştır.

Hepimiz çok iyi biliyoruz ki bu topraklar birçok medeniyete beşiklik etmiştir. Hepimizin bu konuda övünç duyduğunu düşünüyorum. O halde bu topraklardaki diğer dillerin yaşaması için bir şeyler de yapmak zorunda değil miyiz? Bu zenginliğin bizi bölmekten korkmayıp, halklar arasındaki bağları daha da kuvvetlendireceği gerçeğine inanalım. "Édî Bese em perwerdahiya bi zimanê xwe dixwazin- Yeter artık, anadilimizde eğitim istiyoruz" ...

NOT: Anadilde eğitim ile ilgili araştırmalar için kaynak:

- (1) Skutnabb-Kangas, T. (2000). Linguistic genocide in education-or worldwide diversity and human rights? Mahwah, NJ: Lawrence Erlbaum Associates.
 - (2) Cummins, J. (2000). Language, power, and pedagogy. Bilingual children in the crossfire. Clevedon, England: Multilingual Matters.
- "Bir dil iletişim aracı olmaktan çok daha öte bir kültürün gizlendiği, biriktirildiği sandıktır"

nükleer küreselleşme

Gökhan ALTUNDAĞ
Yüzüncü Yıl Üniversitesi

Dünyamız tarihi boyunca kendiliğinden değişimler geçirerek uygun olmayan çevre koşullarını kendi toleresi içine sokmuştur. Jeolojik devirlerde Karbon'un artması yeryüzü yaşamını minimuma indirmiştir. Çok uzun bir süre yaşam kısıtlanmış ve Karbon çeşitli bileşenlerde depo edilmiştir. Karbon'un ve CO2'in ritmik artışı dünyayı dengeli değişimlere ve dönüşümlere sokmuştur.

Bugüne geldiğinde ise dengeler mahvolmuş, dünya ekolojik ve ekonomik çıkmaza girmiştir. İnsanoğlunun bitip tükenmeyen hırsı ve rekabeti kendi yaşamını tehdit etmektedir. İnsanoğlu enerji ihtiyacını doğal yöntemlerle karşılarken bugün daha az madde ile daha fazla enerji elde etme yoluna girmiştir. Bu amaçla kullanılabilir en uygun yöntem nükleer enerjidir. Bu duruma biraz olumlu bakarsak bir ülkenin örneğin; elektrik enerjisi ihtiyacını karşılamak için radyoaktif madde kullanması çok sıradan gerekli bir durum olarak görünür. Çünkü barajların bir süre sonra alüvyonlarla dolup, işlevsiz hale gelmesi gerekliliğini göstere bilir. Peki, başka bir alternatif yol yok mu? Elbette var. Çevre sorunları açısından en temiz ve en çevreci yöntem "rüzgâr enerjisi"dir. Ama rüzgârı kullanmak dünyada var olan ticareti çok çok kötü etkiler. Çünkü var olan denge bir ekonomik pazar üzerine kuruludur. Dünyada etkin bir güce sahip ülkeler sahip oldukları maddeyi her zaman her yerde bulunmayan bir maddeyi ellerinde bulundururlar. Bu yüzden ki rüzgâr enerjisi elektrik üretimi için kullanılırsa var olan radyoaktif madde pazarı değerini yitirir ve bir ülkenin diğer ülkeyle olan ilişkisi sona erer. Ve bu durumda can alıcı bir nokta vardır; nükleer enerji bahanesiyle üretilen nükleer silahlar. Eğer nükleer santraller enerji için gerekli olmayacaksa var olan bütün santrallerin kapatılması gerekmektedir. Bu nedendir ki nükleer santraller çok uzun süre var olacaktır. Son 50 yıldır dünya nükleer silahlanma yarışına girmiştir. Üretici dünya ülkeleri hariç birçok ülke resmen bir rekabet içerisine girmiştir.

Şuan dünya üzerinde işletilen santral sayısı 442 ve 35 tanesi ise inşaat halindedir. Bu santrallerin zararları geri dönüşümsüz etkiler bırakmaktadır. Dünya nükleer enerjinin korkunç yüzü ile 1986 Nisanının sonlarında tanıştı. Sovyet topraklarında bulunan "Çernobil" nükleer santrallerin bir reaktöründe meydana gelen patlama Hiroşima ne Nagazaki'ye atılan bombaların yaklaşık 200 katı kadar radyoaktif madde atmosferine salındı. Çernobil'den kaynaklanan radyoaktif serpinti 160.000km2 toprağı kirletti. Kazadan sonra kuzey yarım küredeki hemen her ülkede kirlilik görüldü. Ancak rüzgârın yönü ve yağışlar nedeni ile bazı ülkeler radyoaktif maddeden daha fazla etkilendi. Bu olay sonrası çevre ülkelerde kansere yakalananların sayısı yüz binler ile ifade edilmektedir.

Bazı ülkelerin elektrik üretiminde nükleer enerjinin payı; Fransa:%77, Belçika:%58, Slovakya:53, Ukrayna:%46, İsveç:%44, Güney Kore:%35, Japonya :%34, Almanya:%31, İngiltere:%23, A.B.D:%20, Hindistan:%4'dür. Ama nükleer silah sayısına bakıldığında bu oranlar tamamen tersine çevrilmektedir. Nükleer silah bakımından ülke sıralaması; A.B.D. deki nükleer silah sayısı 10.640, Rusya: 5.600, Çin:400, Fransa:350,

İngiltere: 200, İsrail:100-200 adet silah bulundurmaktadır. Bu ülkeler arasında savaşlarda nükleer silah kullanan tek ülke A.B.D.'dir.

Tüm bu silahlar ve nükleer santraller insanlığın varlığına kast etmektedir. Peki, bu tehlikeyi egemenler görmüyor mu? Elbette farkındalar. İsterse tüm dünya ülkeleri üretsin bu enerjiyi ve silahları. Önemli olan diğerlerinden daha fazlasına sahip olmak. Ülkeler silahlanma yarışında iken dünyada biriken radyoaktif madde miktarı her geçen gün artmaktadır. Nükleer santrallerin bacalarından yüksek basınçla atmosfere saçılan gazların yanı sıra enerji kullanıldıktan sonra artık duruma geçen uranyum çubukları 300 yıl boyunca radyoaktif kalırlar. Bu da bu atıkların nasıl saklanması sorununu ortaya çıkarır. Çözüm bunları deniz diplerine depolamak mı? Ve bunun ne kadar güvenli yapıldığı önemlidir. Günün birinde deniz diplerinden yüzeye doğru bir yok oluş zinciri tetiklenirse; önüne geçilebilir mi?

Peki, bu soruna karşı bir çözümümüz var mı? Her zaman alternatifler vardır. Asıl sorun toplumun geleceğini düşünmeden var olan sermayesini büyültmeye çalışan kapitalizme karşı bilinçli bir örgütlenme. Tepkisiz bir toplum olduğumuzu bilen sermaye asla bizim sağlığımızı düşünmeyecek. Sağlıktan öte dünyanın geleceğini mahvetmeleridir. Sermayeye ait kurum ve kuruluşların da sonu olduğunu bile bile alternatifler denememesi insanın para hirsının varlığından daha önce geldiğini gösterir. Temiz, sağlıklı ve güvenli bir gelecek için tek çözüm doğanın tolerans sınırlarını aşmamaktır. Bunun için bilinçli bir toplum ile bilinçli bir harekete geçilmelidir.